

فقه اسلامی - 15

احکام تربیتی

نماز

قبله شناسی

احکام قبله

مسئله 1 - نمازهای واجب باید رو به قبله خوانده شود.

مسئله 2 - بنای « کعبه » که در مکه معظمه قرار دارد و فضای محاذی آن تا اوج آسمان و تا اعماق زمین ، قبله مسلمین جهان است و هرکس در هر جا باشد باید به سوی آن نماز بخواند.

مسئله 3 - لازم نیست در موقع ایستادن، نوك انگشتان پا ، یا در موقع نشستن، سر زانوها کاملاً رو به قبله قرار گیرد، همین اندازه که بگویند رو به قبله ایستاده یا نشسته کفایت می کند.

مسئله 4 - کسی که نمی تواند نماز را نشسته بخواند باید به پهلو راست طوری بخوابد که جلو بدنش روبه قبله باشد و اگر آن هم ممکن نیست به پهلو چپ طوری بخوابد که جلو بدنش رو به قبله باشد و اگر این را هم نمی تواند باید به پشت بخوابد بطوری که کف پاهای او رو به قبله باشد.

مسئله 5 - نماز احتیاط (که بحث آن در فصل مربوط به شکایات نماز خواهد آمد) و سجده و تشهّد فراموش شده نیز باید رو به قبله انجام شوند. در سجده سهو نیز، بنا بر احتیاط واجب همین حکم رعایت شود.

مسئله 6 - جایز است نماز مستحبی را در حال راه رفتن و سواره بخواند و لازم نیست رو به قبله باشد.

تعیین جهت قبله

مسئله 7 - برای تعیین جهت قبله راههای زیادی وجود دارد: مثل اینکه از قواعد علمی مانند "دایره هندیه"، "تحصیل قوس انحراف" و یا علامات منصوبه در شرع و امثال آن جهت تعیین قبله استفاده نماید. همچنین می تواند به گفته دو شاهد عادل و یا سخن يك فرد که موجب اطمینان باشد و از روی نشانه های حسّی شهادت دهد و یا به قول کسی که از روی قاعده علمی قبله را می شناسد و محلّ اطمینان است عمل کند. در صورتیکه نتواند یقین حاصل کند، می تواند به ظنّ (یعنی گمان قوی) خودش نسبت به تشخیص قبله عمل کند .

مسئله 8 - می توان به گمان حاصل از قبله نماهای معتبر در صورتی که سالم باشند، عمل کرد.

مسئله 9 - به گفته صاحب منزل یا متصدیان هتلها و مسافرخانه ها و مهماندار هواپیماها و مانند آنها در صورتی که موجب اطمینان باشد می توان عمل کرد.

مسئله 10 - هرگاه راهی برای پیدا کردن قبله وجود نداشته باشد، در صورت ضیق وقت و یا مشقت ، يك نماز به هر طرف بخواند کافی است، ولی در غیر این صورت ؛ احتیاط واجب آن است که چهار نماز به چهار طرف بخواند و هرگاه فقط به سه طرف یا دو طرف گمان قوی دارد، فقط به آن سمت نماز بخواند.